પહેલા ધોરણ માટે

-ગામોગામનું ગ્રાહ્ય,પ્રસારવાનું સાધન.-

મુખગણિત શિક્ષક

ભા. ૨

કિંમત રૂ. ૦-૨-૬

સર્વ હક સ્વાધીન.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

“મુખગણિત શિક્ષક” ‘ડિક્ટેશન શિક્ષક’ ના કર્તા

શાહપોર-સુરત.

દેશી રાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુકસ, ઈનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજુર થએલો અને કેળવણીખાતાના
અધિકારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

પહેલા ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૨.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનુ ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

આવૃત્તિ ૫ મી. પ્રત ૪૧૦૦

સુરત ચઉટાના પુલપર ટાંકી પાસે આવેલા 'શંકર' પ્રિન્ટીંગ
પ્રેસમાં નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમે છાપ્યો.

સંવત ૧૯૭૫. સને ૧૯૧૯.

કિંમત રૂ. ૦-૧-૬.

પહેલી ચોપડીનો "ડિકટેશન શિક્ષક" બે આના.

પાંચમી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

આ પાંચમી આવૃત્તિમાં એકત્રીસાથી ચાળીસા સુધીની પલાખી તથા આંક વધારવામાં આવ્યા છે જેથી એ વધારે ફળપ્રદ થઇ પડશે.

પહેલી આવૃત્તિને માટે કેળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબોએ ને વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોએ પોતાના અભિપ્રાયો મોકલેલા તેમનો તેમજ જે જે દેશી રાજ્યોએ મંજુર કરેલા છે તેમનો ખરા અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનવાની તક લઉં છું.

શાહપોર-સુરત.
તા. ૧૯-૨-૧૫

લિ૦ સેવક,
છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"ડિકટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.

પ્રસ્તાવના.

નવા પહેલા ધોરણના અભ્યાસક્રમમાં "પહેલા વર્ષ માટે મુકરર કરેલા આંક સંબંધી પ્રશ્નો આવે એવું સાદું મુખગણિત શીખવવાનું ઠરાવ્યું છે" તે પ્રમાણે આ બુકમાં બાળવર્ગમાં શીખવાએલું સંખ્યાનું શિક્ષણ, સરવાળા તથા બાદબાકી, અને ૧૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ થાય એવા પ્રશ્નો તથા તે શીખવવાની રીતનું સરળ સ્પષ્ટીકરણ કરેલું છે. પ્રશ્નો વિવિધ શૈલીના આપ્યા છે, તેનો ઉત્સાહથી ઉપયોગ કરશે તો બેશક આ શુષ્ક અને નીરસ થઇ પડેલો વિષય સુરસિક થઇ શકશે.

પહેલા ધોરણમાં શીખવવાના અગિઆરાથી ત્રીસા; પાયા, અડધા, દોઢા, અને અઢીઆના આંક તથા ચલણી નાણાંની વાત પણ આમાં આપવામાં આવી છે, જેથી દેશી હિસાબમાં જે ચાલુ પદ્ધતિએ આંકના કોઠા આપ્યા હોય છે, તેના કરતાં આમાં જુદોજ ક્રમ રાખ્યો છે-જેમ જુના ધોરણના અભ્યાસક્રમમાં ખાતાએ જાહેર કર્યું હતું કે પાયાંની પહેલાં અડધાં શીખવવાં તેજ

પ્રમાણે વિચારી જોતાં સહજ જણાશે કે આમાં આપેલા આંકના કોઠાનો ક્રમ સ્વાભાવિકજ છે, અને તેથીજ વધારે ફળપ્રદ નીવડશે. છતાં એ ક્રમ મુજબ આંકનું શિક્ષણ આપ્યા પછી જુના ક્રમ પ્રમાણે આંકો બોલાવવામાં આવશે, તો હરકત નથી; પણ ઉલટું શિક્ષણ વધારે દૃઢ થશે એમ આશા છે.

અડધું અને પા. એ આખી વસ્તુનો બીજો અને ચોથો ભાગ છે તેનું સ્પષ્ટ જ્ઞાન આપવા સારૂ એ આંકોના કોઠાની સાથેજ પૂર્ણાંક આંકોના પલાખાંવાળા કોઠા આપ્યા છે, ઉપરાંત અડધા ને પાયાનો સંબંધ દર્શાવનાર પલાખાવાળા કોઠા પણ જુદા આપ્યા છે.

આ ઉપરથી છેવટે એટલુંજ કહેવાનું કે શિક્ષણનો આવી રીતે પરસ્પર સંબંધ જોડાવાથી વિષય સારી રીતે સમજાયા ઉપરાંત શિષ્યોની સ્મરણ શક્તિપર બોજો ઓછો પડશે એ સ્પષ્ટ છે. તા. ૧૧-૬-૧૪

શાહપોર
સુરત.
લિ૦ સેવક,
છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

સંખ્યા શિક્ષણ.

મનોયત્ન ૧.

૧) એકથી સો સુધી અવળા બોલો. એકથી સો સુધી ગણો.
૨) સોથી એક સુધી (અવળા) ઉતરતા બોલો.
૩) સો સુધીમાંના એકી અંક બોલો.
૪) સો સુધીમાંના બેકી અંક બોલો.
૫) એકમાં બબ્બે ઉમેરતાં ૯૯ સુધી બોલી જાઓ.
૬) બેમાં બબ્બે ઉમેરતાં ૧૦૦ સુધી બોલો.
૭) સો સુધીમાંના એકી અંક (અવળા) ઉતરતા બોલી જાઓ.
૮) સો સુધીમાંના બેકી અંક ઉતરતા (અવળા) બોલો.
૯) એકી અંકમાં દસ ઉમેરો. દસમાં એકી અંક ઉમેરો.
૧૦) બેકી અંકમાં દસ ઉમેરો. દસમાં બેકી અંક ઉમેરો.
૧૧) ૫૧, ૬૭, ૧૯, ૪૫, ૭૨, ૮૩, ૨૮, ૮૪ અને ૭૬ માં ૧૦ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય? (દશકમાં એક વધારવો.) અને ૧૦ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે? (દશકમાંથી એક બાદ કરવો.)
૧૨) ૭૭, ૮૪, ૨૮, ૭૩, ૭૧, ૪૫, અને ૩૯ માંથી ૮ જાય તો કેટલા રહે? અને ૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?
૧૩) ૫૬+૬, ૬૭+૭, ૬૯+૯, ૮૭+૭, ૯૫+૫ કેટલા?
૧૪) ૪૪+૪, ૫૨+૨, ૬૬+૬, ૮૮+૮, ૩૦+૭ કેટલા?
૧૫) ૫૩–૩, ૫૭–૬, ૬૯–૮, ૩૦–૩ કેટલા?
૧૬) ૪૪–૯, ૫૨–૭, ૬૬–૮, ૩૦–૫ કેટલા?
૧૭) એક આંકડાની મોટામાં મોટી સંખ્યા અને નાનામાં નાની સંખ્યા કહો.

૧૮) એક દશક, ત્રણ દશક, પાંચ દશક, આઠ દશક, અને નવ દશકના એકમ કેટલા ?

૧૯) ૨૯ એ ૨૦થી કેટલા વધારે ? અને ૩૦થી કેટલા ઓછા?

૨૦) ઓગણચાળીસ, ઓગણપચાસ, અગણોતેર, ઓગણસાઠ અને નેવ્યાસી લખો.

૨૧) ૫૪ માં પાંચડો શાને માટે છે? ૪૫માં પાંચડો શાને માટે છે ?

૨૨) આઠ દશક ને નવ એકમ તે કેટલા ? પંચોતેર લખો. પોણોસો લખો.

૨૩) ૮૯, ૯૯, ૪૯, ૩૯, ૫૯, ૬૯, એમાં દશક કેટલા છે તે કહો. પુરા દશક કરવાને ઓછામાં ઓછા કેટલા ઉમેરવા ?

૨૪) ૭૬, ૮૫, ૯૧, ૭૯, ૩૭ એમાં દશક કેટલા ને એકમ કેટલા ? દશકની જગાએ એકમ અને એકમની જગાએ દશક લખીએ તો કેટલા વંચાય ?

૨૫) ૯૧ માં ૮ નાખીએ તો કેટલા થાય ? ૭૫ ને ૮ કેટલા ? ૨૩ ને ૪ કેટલા ?

૨૬) ૮૪ માં ૩, ૭, ૫, અને ૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૨૭) ૬૬ માંથી ૩, ૫. ૮, ૯ અને ૧૦ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે ?

૨૮) સારી પાસે ચાર પૈસા હતા તે ખરચી નાખ્યા તો શું રહ્યું ? શૂન્ય એટલે શું ?

૨૯) મેં પાંચ બોર લીધાં પણ તેમાંથી એક પણ ખાધું નહિ ત્યારે કેટલા રહ્યા.

૩૦) બે આંકડાની નાનામાંનાની ને મોટામાં મોટી સંખ્યા કહો.

૩૧) ૭ દશક ને ૫ એકમ; ૪ દશક ને ૯ એકમ તે કેટલા ?

૩૨) દસ પૈસાની દસ કોથળી છે તો બધું મળી કેટલા હશે?

૩૩) સોમાં એકડો શાને માટે છે ?

૩૪) ૭૮ માંથી ૯ જાય તો કેટલા રહે ?

૩૫) સાત દશક ને નવ છુટા છે તે કેટલા કહેવાય ?

૩૬) ૭૩, ૮૫, ૯૧, ૩૫ એમાં સાત ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?

૩૭) ૮૫, ૭૫, ૨૫, ૬૫ એમાંથી ૬ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે અને ૯ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે ?

સૂચના—જેટલીવાર એક લઇએ તેટલા આવે એ પ્રત્યક્ષ વસ્તુઓથી સમજાવવું, અને પછી એકની પલાખી તેમની પાસે ઉપજાવી કઢાવવી. જેમકે એક, એક વખત લઇએ તો એક થાય. બે, એક વખત લઇએ તો બે થાય.

બેની પલાખી બબ્બે ઉમેરાવી, ત્રણની પલાખી ત્રણ ત્રણ ઉમેરાવી છોકરાઓ પાસે ઉપજાવી કઢાવવી. એજ મુજબ ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ની પલાખીઓ ઉપજાવી કઢાવવી.

૧૦ની પલાખી દશકની પરોવેલી હારો (શેરો) થી ઉપજાવી કઢાવવી.

પલાખી સવળી તથા અવળી પણ મોઢે કરાવવી. જેથી ૪+૨, ૧૦+૨, ૧૬+૨, ૧૮+૩, ૨૭-૩, ૯-૯, ૧૮-૯, ૪૫-૯, વગેરે આંકના સંબંધના સરવાળા, બાદબાકી મોઢે સહેલાઇથી કહી શકશે. ૩૬+૯, છત્રીસમાં ૪ વખત નવ છે એમાં ૧ વાર નવ ઉમેરવાથી પાંચ વાર નવ એટલે ૪૫ થાય છે. ૪૨-૭. બેતાળીશમાં ૬ વાર સાત છે તેમાંથી ૧ વાર સાત બાદ કરવાથી ૫ વાર સાત રહેશે એટલે ૩૫ જવાબ.

સૂચના—અગિયારાના કોઠામાં અગિયાર, બારાના કોઠામાં બાર એ મુજબ આંકની મદદથી મોઢે શી રીતે ઉમેરી, બાદ કરી, ગુણી તથા ભાગી શકાય તે સમજાવવું. જેમકે ૮૮+૧૧. ૮૮ માં ૧૧ આઠ વખત છે અને ૧ વાર ૧૧ ઉમેરવાથી ૮+૧=૯ વાર ૧૧ એટલે ૯૯ થાય. ૯૮–૧૪. ૯૮ માં ૧૪ સાતવાર છે તેમાંથી ૧ વાર ૧૪ બાદ કરતાં ૭–૧=૬ વાર ૧૪ રહે એટલે ૮૪. ૧૬×૭ સોળ સાતવાર લઇએ તો ૧૧૨ થાય, માટે ૧૧૨ જવાબ, ૧૨૬÷૧૪ એકસો છવ્વીસમાં ૧૪ નવ વાર છે માટે ૯ જવાબ. ૧૨૬÷૯–એકસો છવ્વીસમાં ૯ ચૌદ વાર છે માટે ૧૪ જવાબ.

આંક સવળા તથા અવળા પણ મોઢે કરાવવા.

આ સૂચનાઓ દરેક આંકને લાગુ પાડવી, અને આંકના સંબંધના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકારનો મહાવરો કરાવવો.

૧×	૧=	૧	૧૧×	૧=	૧૧	૨૧×	૧=	૨૧	૩૧×	૧=	૩૧
૨	૧	૨	૧૨	૧	૧૨	૨૨	૧	૨૨	૩૨	૧	૩૨
૩	૧	૩	૧૩	૧	૧૩	૨૩	૧	૨૩	૩૩	૧	૩૩
૪	૧	૪	૧૪	૧	૧૪	૨૪	૧	૨૪	૩૪	૧	૩૪
૫	૧	૫	૧૫	૧	૧૫	૨૫	૧	૨૫	૩૫	૧	૩૫
૬	૧	૬	૧૬	૧	૧૬	૨૬	૧	૨૬	૩૬	૧	૩૬
૭	૧	૭	૧૭	૧	૧૭	૨૭	૧	૨૭	૩૭	૧	૩૭
૮	૧	૮	૧૮	૧	૧૮	૨૮	૧	૨૮	૩૮	૧	૩૮
૯	૧	૯	૧૯	૧	૧૯	૨૯	૧	૨૯	૩૯	૧	૩૯
૧૦	૧	૧૦	૨૦	૧	૨૦	૩૦	૧	૩૦	૪૦	૧	૪૦

એકાથી ચાળીસા સુધીની પલાખીઓ.

૧	× ૨ =	૨	૧૧	× ૨ =	૨૨	૨૧	× ૨ =	૪૨	૩૧	× ૨ =	૬૨
૨	૨	૪	૧૨	૨	૨૪	૨૨	૨	૪૪	૩૨	૨	૬૪
૩	૨	૬	૧૩	૨	૨૬	૨૩	૨	૪૬	૩૩	૨	૬૬
૪	૨	૮	૧૪	૨	૨૮	૨૪	૨	૪૮	૩૪	૨	૬૮
૫	૨	૧૦	૧૫	૨	૩૦	૨૫	૨	૫૦	૩૫	૨	૭૦
૬	૨	૧૨	૧૬	૨	૩૨	૨૬	૨	૫૨	૩૬	૨	૭૨
૭	૨	૧૪	૧૭	૨	૩૪	૨૭	૨	૫૪	૩૭	૨	૭૪
૮	૨	૧૬	૧૮	૨	૩૬	૨૮	૨	૫૬	૩૮	૨	૭૬
૯	૨	૧૮	૧૯	૨	૩૮	૨૯	૨	૫૮	૩૯	૨	૭૮
૧૦	૨	૨૦	૨૦	૨	૪૦	૩૦	૨	૬૦	૪૦	૨	૮૦

હરરોજ ઇશ્વરભક્તિ કરવી.

૧	× ૩ =	૩	૧૧	× ૩ =	૩૩	૨૧	× ૩ =	૬૩	૩૧	× ૩ =	૯૩
૨	૩	૬	૧૨	૩	૩૬	૨૨	૩	૬૬	૩૩	૩	૯૬
૩	૩	૯	૧૩	૩	૩૯	૨૩	૩	૬૯	૩૩	૩	૯૯
૪	૩	૧૨	૧૪	૩	૪૨	૨૪	૩	૭૨	૩૪	૩	૧૦૨
૫	૩	૧૩	૧૫	૩	૪૫	૨૫	૩	૭૫	૩૫	૩	૧૦૫
૬	૩	૧૮	૧૬	૩	૪૮	૨૬	૩	૭૮	૩૬	૩	૧૦૮
૭	૩	૨૧	૧૭	૩	૫૧	૨૭	૩	૮૧	૩૭	૩	૧૧૧
૮	૩	૨૩	૧૮	૩	૫૪	૨૮	૩	૮૪	૩૮	૩	૧૧૪
૯	૩	૨૭	૧૯	૩	૫૭	૨૯	૩	૮૭	૩૯	૩	૧૧૭
૧૦	૩	૩૦	૨૦	૩	૬૦	૩૦	૩	૯૦	૪૦	૩	૧૨૦

હરરોજ કસરત કરવી.

૧	× ૪ =	૪	૧૧	× ૪ =	૪૪	૨૧	× ૪ =	૮૪	૩૧	× ૪ =	૧૨૪
૨	૪	૮	૧૨	૪	૪૮	૨૨	૪	૮૮	૩૨	૪	૧૨૮
૩	૪	૧૨	૧૩	૪	૫૨	૨૩	૪	૯૨	૩૩	૪	૧૩૨
૪	૪	૧૬	૧૪	૪	૫૬	૨૪	૪	૯૬	૩૪	૪	૧૩૬
૫	૪	૨૦	૧૫	૪	૬૦	૨૫	૪	૧૦૦	૩૪	૪	૧૪૦
૬	૪	૨૪	૧૬	૪	૬૪	૨૬	૪	૧૦૪	૩૬	૪	૧૪૪
૭	૩	૨૮	૧૭	૪	૬૮	૨૭	૪	૧૦૮	૩૭	૪	૧૪૮
૮	૪	૩૨	૧૮	૪	૭૨	૨૮	૪	૧૧૨	૩૮	૪	૧૫૨
૯	૪	૩૬	૧૯	૪	૭૬	૨૯	૪	૧૧૬	૩૯	૪	૧૫૬
૧૦	૪	૪૦	૨૦	૪	૮૦	૩૦	૪	૧૨૦	૪૦	૪	૧૬૦

૧× ૫= ૫	૧૧× ૫= ૫૫	૨૧× ૫=૧૦૫	૩૧× ૫=૧૫૫
૨ ૫ ૧૦	૧૨ ૫ ૬૦	૨૨ ૫ ૧૧૦	૩૨ ૫ ૧૬૦
૩ ૫ ૧૫	૧૩ ૫ ૬૫	૨૩ ૫ ૧૧૫	૩૩ ૫ ૧૬૫
૪ ૫ ૨૦	૧૪ ૫ ૭૦	૨૪ ૫ ૧૨૦	૩૪ ૫ ૧૭૦
૫ ૫ ૨૫	૧૫ ૫ ૭૫	૨૫ ૫ ૧૨૫	૩૫ ૫ ૧૭૫
૬ ૫ ૩૦	૧૬ ૫ ૮૦	૨૬ ૫ ૧૩૦	૩૬ ૫ ૧૮૦
૭ ૫ ૩૫	૧૭ ૫ ૮૫	૨૭ ૫ ૧૩૫	૩૭ ૫ ૧૮૫
૮ ૫ ૪૦	૧૮ ૫ ૯૦	૨૮ ૫ ૧૪૦	૩૮ ૫ ૧૯૦
૯ ૫ ૪૫	૧૯ ૫ ૯૫	૨૯ ૫ ૧૪૫	૩૯ ૫ ૧૯૫
૧૦ ૫ ૫૦	૨૦ ૫ ૧૦૦	૩૦ ૫ ૧૫૦	૪૦ ૫ ૨૦૦

આજ કરવાનું કામ કાલપર રહેવા દેવું નહિ.

૧× ૬= ૬	૧૧× ૬= ૬૬	૨૧× ૬=૧૨૬	૩૧× ૬=૧૮૬
૨ ૬ ૧૨	૧૨ ૬ ૭૨	૨૨ ૬ ૧૩૨	૩૨ ૬ ૧૯૨
૩ ૬ ૧૮	૧૩ ૬ ૭૮	૨૩ ૬ ૧૩૮	૩૩ ૬ ૧૯૮
૪ ૬ ૨૪	૧૪ ૬ ૮૪	૨૪ ૬ ૧૪૪	૩૪ ૬ ૨૦૪
૫ ૬ ૩૦	૧૫ ૬ ૯૦	૨૫ ૬ ૧૫૦	૩૫ ૬ ૨૧૦
૬ ૬ ૩૬	૧૬ ૬ ૯૬	૨૬ ૬ ૧૫૬	૩૬ ૬ ૨૧૬
૭ ૬ ૪૨	૧૭ ૬ ૧૦૨	૨૭ ૬ ૧૬૨	૩૭ ૬ ૨૨૨
૮ ૬ ૪૮	૧૮ ૬ ૧૦૮	૨૮ ૬ ૧૬૮	૩૮ ૬ ૨૨૮
૯ ૬ ૫૪	૧૯ ૬ ૧૧૪	૨૯ ૬ ૧૭૪	૩૯ ૬ ૨૩૪
૧૦ ૬ ૬૦	૨૦ ૬ ૧૨૦	૩૦ ૬ ૧૮૦	૪૦ ૬ ૨૪૦

બહુ ઘાંટો પાડી વાંચવું નહિ.

૧× ૭= ૭	૧૧× ૭= ૭૭	૨૧× ૭=૧૪૭	૩૧× ૭=૨૧૭
૨ ૭ ૧૪	૧૨ ૭ ૮૪	૨૨ ૭ ૧૫૪	૩૨ ૭ ૨૨૪
૩ ૭ ૨૧	૧૩ ૭ ૯૧	૨૩ ૭ ૧૬૧	૩૩ ૭ ૨૩૧
૪ ૭ ૨૮	૧૪ ૭ ૯૮	૨૪ ૭ ૧૬૮	૩૪ ૭ ૨૩૮
૫ ૭ ૩૫	૧૫ ૭ ૧૦૫	૨૫ ૭ ૧૭૫	૩૫ ૭ ૨૪૫
૬ ૭ ૪૨	૧૬ ૭ ૧૧૨	૨૬ ૭ ૧૮૨	૩૬ ૭ ૨૫૨
૭ ૭ ૪૯	૧૭ ૭ ૧૧૯	૨૭ ૭ ૧૮૯	૩૭ ૭ ૨૫૯
૮ ૭ ૫૬	૧૮ ૭ ૧૨૬	૨૮ ૭ ૧૯૬	૩૮ ૭ ૨૬૬
૯ ૭ ૬૩	૧૯ ૭ ૧૩૩	૨૯ ૭ ૨૦૩	૩૯ ૭ ૨૭૩
૧૦ ૭ ૭૦	૨૦ ૭ ૧૪૦	૩૦ ૭ ૨૧૦	૪૦ ૭ ૨૮૦

એકાથી ચાલીસા સુધીની પલાખીઓ.

૧× ૮= ૮	૧૧× ૮= ૮૮	૨૧× ૮=૧૬૮	૩૧× ૮=૨૪૮
૨ ૮ ૧૬	૧૨ ૮ ૯૬	૨૨ ૮ ૧૭૬	૩૨ ૮ ૨૫૬
૩ ૮ ૨૪	૧૩ ૮ ૧૦૪	૨૩ ૮ ૧૮૪	૩૩ ૮ ૨૬૪
૪ ૮ ૩૨	૧૪ ૮ ૧૧૨	૨૪ ૮ ૧૯૨	૩૪ ૮ ૨૭૨
૫ ૮ ૪૦	૧૫ ૮ ૧૨૦	૨૫ ૮ ૨૦૦	૩૫ ૮ ૨૮૦
૬ ૮ ૪૮	૧૬ ૮ ૧૨૮	૨૬ ૮ ૨૦૮	૩૬ ૮ ૨૮૮
૭ ૮ ૫૬	૧૭ ૮ ૧૩૬	૨૭ ૮ ૨૧૬	૩૭ ૮ ૨૯૬
૮ ૮ ૬૪	૧૮ ૮ ૧૪૪	૨૮ ૮ ૨૨૪	૩૮ ૮ ૩૦૪
૯ ૮ ૭૨	૧૯ ૮ ૧૫૨	૨૯ ૮ ૨૩૨	૩૯ ૮ ૩૧૨
૧૦ ૮ ૮૦	૨૦ ૮ ૧૬૦	૩૦ ૮ ૨૪૦	૪૦ ૮ ૩૨૦

પેદાસ કરતાં ખરચ ઓછો કરવો.

૧× ૯= ૯	૧૧× ૯= ૯૯	૨૧× ૯=૧૮૯	૩૧× ૯=૨૭૯
૨ ૯ ૧૮	૧૨ ૯ ૧૦૮	૨૨ ૯ ૧૯૮	૩૨ ૯ ૨૮૮
૩ ૯ ૨૭	૧૩ ૯ ૧૧૭	૨૩ ૯ ૨૦૭	૩૩ ૯ ૨૯૭
૪ ૯ ૩૬	૧૪ ૯ ૧૨૬	૨૪ ૯ ૨૧૬	૩૪ ૯ ૩૦૬
૫ ૯ ૪૫	૧૫ ૯ ૧૩૫	૨૫ ૯ ૨૨૫	૩૫ ૯ ૩૧૫
૬ ૯ ૫૪	૧૬ ૯ ૧૪૪	૨૬ ૯ ૨૩૪	૩૬ ૯ ૩૨૪
૭ ૯ ૬૩	૧૭ ૯ ૧૫૩	૨૭ ૯ ૨૪૩	૩૭ ૯ ૩૩૩
૮ ૯ ૭૨	૧૮ ૯ ૧૬૨	૨૮ ૯ ૨૫૨	૩૮ ૯ ૩૪૨
૯ ૯ ૮૧	૧૯ ૯ ૧૭૧	૨૯ ૯ ૨૬૧	૩૯ ૯ ૩૫૧
૧૦ ૯ ૯૦	૨૦ ૯ ૧૮૦	૩૦ ૯ ૨૭૦	૪૦ ૯ ૩૬૦

સંતોષી નર સદા સુખી.

૧×૧૦= ૧૦	૧૧×૧૦=૧૧૦	૨૧×૧૦=૨૧૦	૩૧×૧૦=૩૧૦
૨ ૧૦ ૨૦	૧૨ ૧૦ ૧૨૦	૨૨ ૧૦ ૨૨૦	૩૨ ૧૦ ૩૨૦
૩ ૧૦ ૩૦	૧૩ ૧૦ ૧૩૦	૨૩ ૧૦ ૨૩૦	૩૩ ૧૦ ૩૩૦
૪ ૧૦ ૪૦	૧૪ ૧૦ ૧૪૦	૨૪ ૧૦ ૨૪૦	૩૪ ૧૦ ૩૪૦
૫ ૧૦ ૫૦	૧૫ ૧૦ ૧૫૦	૨૫ ૧૦ ૨૫૦	૩૫ ૧૦ ૩૫૦
૬ ૧૦ ૬૦	૧૬ ૧૦ ૧૬૦	૨૬ ૧૦ ૨૬૦	૩૬ ૧૦ ૩૬૦
૭ ૧૦ ૭૦	૧૭ ૧૦ ૧૭૦	૨૭ ૧૦ ૨૭૦	૩૭ ૧૦ ૩૭૦
૮ ૧૦ ૮૦	૧૮ ૧૦ ૧૮૦	૨૮ ૧૦ ૨૮૦	૩૮ ૧૦ ૩૮૦
૯ ૧૦ ૯૦	૧૯ ૧૦ ૧૯૦	૨૯ ૧૦ ૨૯૦	૩૯ ૧૦ ૩૯૦
૧૦ ૧૦ ૧૦૦	૨૦ ૧૦ ૨૦૦	૩૦ ૧૦ ૩૦૦	૪૦ ૧૦ ૪૦૦

૧૧×	૧=	૧૧	૧૨×	૧=	૧૨	૧૩×	૧=	૧૩	૧૪×	૧=	૧૪
૧૧	૨	૨૨	૧૨	૨	૨૪	૧૩	૨	૨૬	૧૪	૨	૨૮
૧૧	૩	૩૩	૧૨	૩	૩૬	૧૩	૩	૩૯	૧૪	૩	૪૨
૧૧	૪	૪૪	૧૨	૪	૪૮	૧૩	૪	૫૨	૧૪	૪	૫૬
૧૧	૫	૫૫	૧૨	૫	૬૦	૧૩	૫	૬૫	૧૪	૫	૭૦
૧૧	૬	૬૬	૧૨	૬	૭૨	૧૩	૬	૭૮	૧૪	૬	૮૪
૧૧	૭	૭૭	૧૨	૭	૮૪	૧૩	૭	૯૧	૧૪	૭	૯૮
૧૧	૮	૮૮	૧૨	૮	૯૬	૧૩	૮	૧૦૪	૧૪	૮	૧૧૨
૧૧	૯	૯૯	૧૨	૯	૧૦૮	૧૩	૯	૧૧૭	૧૪	૯	૧૨૬
૧૧	૧૦	૧૧૦	૧૨	૧૦	૧૨૦	૧૩	૧૦	૧૩૦	૧૪	૧૦	૧૪૦

હમેશાં સાચું બોલવું.

૧૫ ×	૧=	૧૫	૧૬ ×	૧=	૧૬	૧૭ ×	૧ =	૧૭
૧૫	૨	૩૦	૧૬	૨	૩૨	૧૭	૨	૩૪
૧૫	૩	૪૫	૧૬	૩	૪૮	૧૭	૩	૫૧
૧૫	૪	૬૦	૧૬	૪	૬૪	૧૭	૪	૬૮
૧૫	૫	૭૫	૧૬	૫	૮૦	૧૭	૫	૮૫
૧૫	૬	૯૦	૧૬	૬	૯૬	૧૭	૬	૧૦૨
૧૫	૭	૧૦૫	૧૬	૭	૧૧૨	૧૭	૭	૧૧૯
૧૫	૮	૧૨૦	૧૬	૮	૧૨૮	૧૭	૮	૧૩૬
૧૫	૯	૧૩૫	૧૬	૯	૧૪૪	૧૭	૯	૧૫૩
૧૫	૧૦	૧૫૦	૧૬	૧૦	૧૬૦	૧૭	૧૦	૧૭૦

નાના પાસેથી પણ અકકલની વાત લેવી.

૧૮ ×	૧=	૧૮	૧૯ ×	૧=	૧૯	૨૦ ×	૧ =	૨૦
૧૮	૨	૩૬	૧૯	૨	૩૮	૨૦	૨	૪૦
૧૮	૩	૫૪	૧૯	૩	૫૭	૨૦	૩	૬૦
૧૮	૪	૭૨	૧૯	૪	૭૬	૨૦	૪	૮૦
૧૮	૫	૯૦	૧૯	૫	૯૫	૨૦	૫	૧૦૦
૧૮	૬	૧૦૮	૧૯	૬	૧૧૪	૨૦	૬	૧૨૦
૧૮	૭	૧૨૬	૧૯	૭	૧૩૩	૨૦	૭	૧૪૦
૧૮	૮	૧૪૪	૧૯	૮	૧૫૨	૨૦	૮	૧૬૦
૧૮	૯	૧૬૨	૧૯	૯	૧૭૧	૨૦	૯	૧૮૦
૧૮	૧૦	૧૮૦	૧૯	૧૦	૧૯૦	૨૦	૧૦	૨૦૦

એકવીસાથી ત્રીસા.

૨૧×	૧=	૨૧	૨૨×	૧=	૨૨	૨૩×	૧=	૨૩	૨૪×	૧=	૨૪
૨૧	૨	૪૨	૨૨	૨	૪૪	૨૩	૨	૪૬	૨૪	૨	૪૮
૨૧	૩	૬૩	૨૨	૩	૬૬	૨૩	૩	૬૯	૨૪	૩	૭૨
૨૧	૪	૮૪	૨૨	૪	૮૮	૨૩	૪	૯૨	૨૪	૪	૯૬
૨૧	૫	૧૦૫	૨૨	૫	૧૧૦	૨૩	૫	૧૧૫	૨૪	૫	૧૨૦
૨૧	૬	૧૨૬	૨૨	૬	૧૩૨	૨૩	૬	૧૩૮	૨૪	૬	૧૪૪
૨૧	૭	૧૪૭	૨૨	૭	૧૫૪	૨૩	૭	૧૬૧	૨૪	૭	૧૬૮
૨૧	૮	૧૬૮	૨૨	૮	૧૭૬	૨૩	૮	૧૮૪	૨૪	૮	૧૯૨
૨૧	૯	૧૮૯	૨૨	૯	૧૯૮	૨૩	૯	૨૦૭	૨૪	૯	૨૧૬
૨૧	૧૦	૨૧૦	૨૨	૧૦	૨૨૦	૨૩	૧૦	૨૩૦	૨૪	૧૦	૨૪૦

માબાપનું કહ્યું માનવું.

૨૫ ×	૧=	૨૫	૨૬ ×	૧=	૨૬	૨૭ ×	૧ =	૨૭
૨૫	૨	૫૦	૨૬	૨	૫૨	૨૭	૨	૫૪
૨૫	૩	૭૫	૨૬	૩	૭૮	૨૭	૩	૮૧
૨૫	૪	૧૦૦	૨૬	૪	૧૦૪	૨૭	૪	૧૦૮
૨૫	૫	૧૨૫	૨૬	૫	૧૩૦	૨૭	૫	૧૩૫
૨૫	૬	૧૫૦	૨૬	૬	૧૫૬	૨૭	૬	૧૬૨
૨૫	૭	૧૭૫	૨૬	૭	૧૮૨	૨૭	૭	૧૮૯
૨૫	૮	૨૦૦	૨૬	૮	૨૦૮	૨૭	૮	૨૧૬
૨૫	૯	૨૨૫	૨૬	૯	૨૩૪	૨૭	૯	૨૪૩
૨૫	૧૦	૨૫૦	૨૬	૧૦	૨૬૦	૨૭	૧૦	૨૭૦

વ્યવહારમાં શરમ રાખવી નહિ.

૨૮ ×	૧=	૨૮	૨૯ ×	૧=	૨૯	૩૦ ×	૧ =	૩૦
૨૮	૨	૫૬	૨૯	૨	૫૮	૩૦	૨	૬૦
૨૮	૩	૮૪	૨૯	૩	૮૭	૩૦	૩	૯૦
૨૮	૪	૧૧૨	૨૯	૪	૧૧૬	૩૦	૪	૧૨૦
૨૮	૫	૧૪૦	૨૯	૫	૧૪૫	૩૦	૫	૧૫૦
૨૮	૬	૧૬૮	૨૯	૬	૧૭૪	૩૦	૬	૧૮૦
૨૮	૭	૧૯૬	૨[illegible]	૭	[illegible]૦૩	૩૦	૭	૨૧૦
૨૮	૮	૨૨૪	૨૯	૮	૨૩૨	૩૦	૮	૨૪૦
૨૮	૯	૨૫૨	૨૯	૯	૨૬૧	૩૦	૯	૨૭૦
૨૮	૧૦	૨૮૦	૨૯	૧૦	૨૯૦	૩૦	૧૦	૩૦૦

૩૧×	૧=	૩૧	૩૨×	૧=	૩૨	૩૩×	૧=	૩૩	૩૪×	૧=	૩૪
૩૧	૨	૬૨	૩૨	૨	૬૪	૩૩	૨	૬૬	૩૪	૨	૬૮
૩૧	૩	૯૩	૩૨	૩	૯૬	૩૩	૩	૯૯	૩૪	૩	૧૦૨
૩૧	૪	૧૨૪	૩૨	૪	૧૨૮	૩૩	૪	૧૩૨	૩૪	૪	૧૩૬
૩૧	૫	૧૫૫	૩૨	૫	૧૬૦	૩૩	૫	૧૬૫	૩૪	૫	૧૭૦
૩૧	૬	૧૮૬	૩૩	૬	૧૯૨	૩૩	૬	૧૯૮	૩૪	૬	૨૦૪
૩૧	૭	૨૧૭	૩૨	૭	૨૨૪	૩૩	૭	૨૩૧	૩૪	૭	૨૩૮
૩૧	૮	૨૪૮	૩૨	૮	૨૫૬	૩૩	૮	૨૬૪	૩૪	૮	૨૭૨
૩૧	૯	૨૭૯	૩૨	૯	૨૮૮	૩૩	૯	૨૯૭	૩૪	૯	૩૦૬
૩૧	૧૦	૩૧૦	૩૨	૧૦	૩૨૦	૩૩	૧૦	૩૩૦	૩૪	૧૦	૩૪૦

વખત અને પૈસા નકામો ગુમાવવો નહિ.

૩૫ ×	૧=	૩૫	૩૬ ×	૧=	૩૬	૩૭ ×	૧ =	૩૭
૩૫	૨	૭૦	૩૬	૨	૭૨	૩૭	૨	૭૪
૩૫	૩	૧૦૫	૩૬	૩	૧૦૮	૩૭	૩	૧૧૧
૩૫	૪	૧૪૦	૩૬	૪	૧૪૪	૩૭	૪	૧૪૮
૩૫	૫	૧૭૫	૩૬	૫	૧૮૦	૩૭	૫	૧૮૫
૩૫	૬	૨૧૦	૩૬	૬	૨૧૬	૩૭	૬	૨૨૨
૩૫	૭	૨૪૫	૩૬	૭	૨૫૨	૩૭	૭	૨૫૯
૩૫	૮	૨૮૦	૩૬	૮	૨૮૮	૩૭	૮	૨૯૬
૩૫	૯	૩૧૫	૩૬	૯	૩૨૪	૩૭	૯	૩૩૩
૩૫	૧૦	૩૫૦	૩૬	૧૦	૩૬૦	૩૭	૧૦	૩૭૦

પ્રમાણિકપણે ચાલ[illegible].

૩૮ ×	૧=	૩૮	૩૯ ×	૧=	૩૯	૪૦ ×	૧ =	૪૦
૩૮	૨	૭૬	૩૯	૨	૭૮	૪૦	૨	૮૦
૩૮	૩	૧૧૪	૩૯	૩	૧૧૭	૪૦	૩	૧૨૦
૩૮	૪	૧૫૨	૩૯	૪	૧૫૬	૪૦	૪	૧૬૦
૩૮	૫	૧૯૦	૩૯	૫	૧૯૫	૪૦	૫	૨૦૦
૩૮	૬	૨૨૮	૩૯	૬	૨૩૪	૪૦	૬	૨૪૦
૩૮	૭	૨૬૬	૩૯	૭	૨૭૩	૪૦	૭	૨૮૦
૩૮	૮	૩૦૪	૩૯	૮	૩૧૨	૪૦	૮	૩૨૦
૩૮	૯	૩૪૨	૩૯	૯	૩૫૧	૪૦	૯	૩૬૦
૩૮	૧૦	૩૮૦	૩૯	૧૦	૩૯૦	૪૦	૧૦	૪૦૦

અડધો, પા અને પોણાની સમજ.

શિક્ષકે હાથમાં એક જમરૂખ લઇ પૂછવું આ શું છે? જ. જમરૂખ. કેટલાં છે? જ. એક. આ એક જમરૂખના હું સરખા ભાગ કરૂં છું. આ કેટલા થયા? જ. બે. એક કકડો હાથમાં લઈ પૂછવું આ કેટલું જમરૂખ કહેવાય? જ. અડધું. આ બે અડધાં ભેગાં કરીએ તો કેટલા થાય? જ. ૧. એકનાં અડધાં કરીએ તો કેટલાં થાય? જ. બે.

જુઓ, આ બે અડધાના પાછા બબ્બે સરખા ભાગ કરૂં છું. આ કેટલા ભાગ થયા? જ. ચાર. ત્યારે આ એક કકડો એ આખા જમરૂખનો કેટલામો ભાગ? જ. ચોથો. એ ચોથા ભાગનું નામ તમને આવડે છે? જ. નહિ. એ ચોથા ભાગનું નામ પા છે. શું છે? જ. પા. ત્યારે એક જમરૂખના કેટલા પા થાય? જ. ચાર. એક અડધાના કેટલા પા થાય? જ. બે. આ બે પા એકઠા કરૂં તો કેટલું જમરૂખ થાય? જ. અડધું. આ ત્રણ પા ભેગા કરૂં તો? જ. નહિ કે. એને પોણું (એકમાં પા ઉણું એટલે ઓછું) કહે છે. કેટલા પા ભેગા કરીએ તો પોણું થાય? જ. ત્રણ. પોણું એક કરતાં કેટલું ઓછું? જ. પા. આ પા પણ એમાં મેળવું તો કેટલું થાય? જ. એક આખું. ત્યારે કેટલા પા મળીને એક થાય? જ. ચાર પા. કેટલાં અડધાં મળીને એક થાય? જ. બે.

અડધું એ એકનો કેટલામો ભાગ? જ. બીજો. પા એ કેટલામો ભાગ? જ. ચોથો. પા એ અડધાનો કેટલામો ભાગ? જ. બીજો. પા એ પોણાનો કેટલામો ભાગ? જ. ત્રીજો.

એકના બીજા ભાગનું નામ શું ? જ. અડધો. એકના ચોથા ભાગનું નામ શું ? જ. પા. ત્રણ પા મળીને કેટલા થાય ? જ. પોણો. ચાર પા ભેગા કરીએ તેનું નામ શું ? જ. એક આખું. બે અડધા ભેગા કરીએ તેનું નામ શું ? જ. એક આખું. એક ને ઉપર પા લઈએ તો સવા (૧।) (સ+પા=પા સહિત) થાય. એક અને બે પા (અડધો) લઈએ તો દોઢ (૧॥) થાય. એક ને ત્રણ પા (પોણો) લઈએ તો પોણા બે (૧।॥) (બેમાં પા ઓછો) થાય. એક ને ચાર પા (એક આખો અથવા બે અડધા) લઈએ તો બે થાય. એજ મુજબ બે ને પા સવા બે (૨।), બે ને અડધો, અઢી (૨॥); બે ને પોણો, પોણા ત્રણ (૨।॥) થાય.

।ને માટે એક પાણુ, અડધાને માટે બે પાણુ અને પોણાને માટે ત્રણ પાણુ લખાય છે.

સોની અંદરની સંખ્યા ઉપર એક પાણુ હોય તો પહેલાં સવા બોલી પછી તે સંખ્યા બોલવી. તેમજ બે પાણુ હોય તો પહેલાં સાડા કે સાડી બોલી પછી તે સંખ્યા બોલવી, પણ જો ત્રણ પાણુ હોય તો પહેલાં પોણા કે પોણી બોલી જે સંખ્યા લખેલી હોય તેની આગળની સંખ્યા બોલવી. લખવામાં જે સંખ્યા બોલાય તેની પહેલાંની સંખ્યા લખી પછી ત્રણ પાણુ લખવી.

૧૦૦ ઉપરની સંખ્યામાં એક પાણુ હોય તો સો પહેલાં બોલવા, પછી સોની અંદરની સંખ્યા માટે બોલીએ છીએ તેમ બોલવું. જેમકે ૨૧૫। બસો સવા પંદર. ૧૦૨॥ એક સો અઢી. ૩૧૫।॥ ત્રણસો પોણા સોળ.

૧૬] એકડેએકથી ૫૦ સુધીની ૨ ની પલાખી અને સો સુધીમાંની એકીની પલાખીના અડધા.

૧×	૨ =	૨	૨×	૦॥=	૧	૧૧×	૨=	૨૨	૨૨×	૦॥=	૧૧
૨	૨	૪	૪	૦॥	૨	૧૨	૨	૨૪	૨૪	૦॥	૧૨
૩	૨	૬	૬	૦॥	૩	૧૩	૨	૨૬	૨૬	૦॥	૧૩
૪	૨	૮	૮	૦॥	૪	૧૪	૨	૨૮	૨૮	૦॥	૧૪
૫	૨	૧૦	૧૦	૦॥	૫	૧૫	૨	૩૦	૩૦	૦॥	૧૫
૬	૨	૧૨	૧૨	૦॥	૬	૧૬	૨	૩૨	૩૨	૦॥	૧૬
૭	૨	૧૪	૧૪	૦॥	૭	૧૭	૨	૩૪	૩૪	૦॥	૧૭
૮	૨	૧૬	૧૬	૦॥	૮	૧૮	૨	૩૬	૩૬	૦॥	૧૮
૯	૨	૧૮	૧૮	૦॥	૯	૧૯	૨	૩૮	૩૮	૦॥	૧૯
૧૦	૨	૨૦	૨૦	૦॥	૧૦	૨૦	૨	૪૦	૪૦	૦॥	૨૦
૨૧×	૨=	૪૨	૪૨×	૦॥=	૨૧	૩૧×	૨=	૬૨	૬૨×	૦॥=	૩૧
૨૨	૨	૪૪	૪૪	૦॥	૨૨	૩૨	૨	૬૪	૬૪	૦॥	૩૨
૨૩	૨	૪૬	૪૬	૦॥	૨૩	૩૩	૨	૬૬	૬૬	૦॥	૩૩
૨૪	૨	૪૮	૪૮	૦॥	૨૪	૩૪	૨	૬૮	૬૮	૦॥	૩૪
૨૫	૨	૫૦	૫૦	૦॥	૨૫	૩૫	૨	૭૦	૭૦	૦॥	૩૫
૨૬	૨	૫૨	૫૨	૦॥	૨૬	૩૬	૨	૭૨	૭૨	૦॥	૩૬
૨૭	૨	૫૪	૫૪	૦॥	૨૭	૩૭	૨	૭૪	૭૪	૦॥	૩૭
૨૮	૨	૫૬	૫૬	૦॥	૨૮	૩૮	૨	૭૬	૭૬	૦॥	૩૮
૨૯	૨	૫૮	૫૮	૦॥	૨૯	૩૯	૨	૭૮	૭૮	૦॥	૩૯
૩૦	૨	૬૦	૬૦	૦॥	૩૦	૪૦	૨	૮૦	૮૦	૦॥	૪૦
૪૧×	૨=	૮૨	૮૨×	૦॥=	૪૧	૫૦×	૨=	૧૦૦	૧૦૦×	૦॥=	૫૦
૪૨	૨	૮૪	૮૪	૦॥	૪૨	૧૦૦	૨	૨૦૦	૨૦૦	૦॥	૧૦૦
૪૩	૨	૮૬	૮૬	૦॥	૪૩	૧૫૦	૨	૩૦૦	૩૦૦	૦॥	૧૫૦
૪૪	૨	૮૮	૮૮	૦॥	૪૪	૨૦૦	૨	૪૦૦	૪૦૦	૦॥	૨૦૦
૪૫	૨	૯૦	૯૦	૦॥	૪૫	૨૫૦	૨	૫૦૦	૫૦૦	૦॥	૨૫૦
૪૬	૨	૯૨	૯૨	૦॥	૪૬	૩૦૦	૨	૬૦૦	૬૦૦	૦॥	૩૦૦
૪૭	૨	૯૪	૯૪	૦॥	૪૭	૩૫૦	૨	૭૦૦	૭૦૦	૦॥	૩૫૦
૪૮	૨	૯૬	૯૬	૦॥	૪૮	૪૦૦	૨	૮૦૦	૮૦૦	૦॥	૪૦૦
૪૯	૨	૯૮	૯૮	૦॥	૪૯	૪૫૦	૨	૯૦૦	૯૦૦	૦॥	૪૫૦
૫૦	૨	૧૦૦	૧૦૦	૦॥	૫૦	૫૦૦	૨	૧૦૦૦	૧૦૦૦	૦॥	૫૦૦

૧×	૦॥=	૦॥	૧૧×	૦॥=	૫॥	૨૧×	૦॥=	૧૦॥	૩૧×	૦॥=	૧૫॥
૨	૦॥	૧	૧૨	૦॥	૬	૨૨	૦॥	૧૧	૩૨	૦॥	૧૬
૩	૦॥	૧॥	૧૩	૦॥	૬॥	૨૩	૦॥	૧૧॥	૩૩	૦॥	૧૬॥
૪	૦॥	૨	૧૪	૦॥	૭	૨૪	૦॥	૧૨	૩૪	૦॥	૧૭
૫	૦॥	૨॥	૧૫	૦॥	૭॥	૨૫	૦॥	૧૨॥	૩૫	૦॥	૧૭॥
૬	૦॥	૩	૧૬	૦॥	૮	૨૬	૦॥	૧૩	૩૬	૦॥	૧૮
૭	૦॥	૩॥	૧૭	૦॥	૮॥	૨૭	૦॥	૧૩॥	૩૭	૦॥	૧૮॥
૮	૦॥	૪	૧૮	૦॥	૯	૨૮	૦॥	૧૪	૩૮	૦॥	૧૯
૯	૦॥	૪॥	૧૯	૦॥	૯॥	૨૯	૦॥	૧૪॥	૩૯	૦॥	૧૯॥
૧૦	૦॥	૫	૨૦	૦॥	૧૦	૩૦	૦॥	૧૫	૪૦	૦॥	૨૦

દગો કરવો નહિં.

૪૧×	૦॥=	૨૦॥	૫૧×	૦॥=	૨૫॥	૬૧×	૦॥=	૩૦॥	૭૧×	૦॥=	૩૫॥
૪૨	૦॥	૨૧	૫૨	૦॥	૨૬	૬૨	૦॥	૩૧	૭૨	૦॥	૩૬
૪૩	૦॥	૨૧॥	૫૩	૦॥	૨૬॥	૬૩	૦॥	૩૧॥	૭૩	૦॥	૩૬॥
૪૪	૦॥	૨૨	૫૪	૦॥	૨૭	૬૪	૦॥	૩૨	૭૪	૦॥	૩૭
૪૫	૦॥	૨૨॥	૫૫	૦॥	૨૭॥	૬૫	૦॥	૩૨॥	૭૫	૦॥	૩૭॥
૪૬	૦॥	૨૩	૫૬	૦॥	૨૮	૬૬	૦॥	૩૩	૭૬	૦॥	૩૮
૪૭	૦॥	૨૩॥	૫૭	૦॥	૨૮॥	૬૭	૦॥	૩૩॥	૭૭	૦॥	૩૮॥
૪૮	૦॥	૨૪	૫૮	૦॥	૨૯	૬૮	૦॥	૩૪	૭૮	૦॥	૩૯
૪૯	૦॥	૨૪॥	૫૯	૦॥	૨૯॥	૬૯	૦॥	૩૪॥	૭૯	૦॥	૩૯॥
૫૦	૦॥	૨૫	૬૦	૦॥	૩૦	૭૦	૦॥	૩૫	૮૦	૦॥	૪૦

ક્રોધ કરવો નહિ.

૮૧×	૦॥=	૪૦॥	૯૧×	૦॥=	૪૫॥	૧૦૦×	૦॥=	૫૦
૮૨	૦॥	૪૧	૯૨	૦॥	૪૬	૨૦૦	૦॥	૧૦૦
૮૩	૦॥	૪૧॥	૯૩	૦॥	૪૬॥	૩૦૦	૦॥	૧૫૦
૮૪	૦॥	૪૨	૯૪	૦॥	૪૭	૪૦૦	૦॥	૨૦૦
૮૫	૦॥	૪૨॥	૯૫	૦॥	૪૭॥	૫૦૦	૦॥	૨૫૦
૮૬	૦॥	૪૩	૯૬	૦॥	૪૮	૬૦૦	૦॥	૩૦૦
૮૭	૦॥	૪૩॥	૯૭	૦॥	૪૮॥	૭૦૦	૦॥	૩૫૦
૮૮	૦॥	૪૪	૯૮	૦॥	૪૯	૮૦૦	૦॥	૪૦૦
૮૯	૦॥	૪૪॥	૯૯	૦॥	૪૯॥	૯૦૦	૦॥	૪૫૦
૯૦	૦॥	૪૫	૧૦૦	૦॥	૫૦	૧૦૦૦	૦॥	૫૦૦

૧×	૧॥=	૧॥	૧૧×	૧॥=	૧૬॥	૨૧×	૧॥=	૩૧॥	૩૧×	૧॥=	૪૬॥
૩	૧॥	૩	૧૨	૧॥	૧૮	૨૨	૧॥	૩૩	૩૨	૧॥	૪૮
૩	૧॥	૪॥	૧૩	૧॥	૧૯॥	૨૩	૧॥	૩૪॥	૩૩	૧॥	૪૯॥
૪	૧॥	૬	૧૪	૧॥	૨૧	૨૪	૧॥	૩૬	૩૪	૧॥	૫૧
૫	૧॥	૭॥	૧૫	૧॥	૨૨॥	૨૫	૧॥	૩૭॥	૩૫	૧॥	૫૨॥
૬	૧॥	૯	૧૬	૧॥	૨૪	૨૬	૧॥	૩૯	૩૬	૧॥	૫૪
૭	૧॥	૧૦॥	૧૭	૧॥	૨૫॥	૨૭	૧॥	૪૦॥	૩૭	૧॥	૫૫॥
૮	૧॥	૧૨	૧૮	૧॥	૨૭	૨૮	૧॥	૪૨	૩૮	૧॥	૫૭
૯	૧॥	૧૩॥	૧૯	૧॥	૨૮॥	૨૯	૧॥	૪૩॥	૩૯	૧॥	૫૮॥
૧૦	૧॥	૧૫	૨૦	૧॥	૩૦	૩૦	૧॥	૪૫	૪૦	૧॥	૬૦

પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા

૪૧×	૧॥=	૬૧॥	૫૧×	૧॥=	૭૬॥	૬૧×	૧॥=	૯૧॥
૪૨	૧॥	૬૩	૫૨	૧॥	૭૮	૬૨	૧॥	૯૩
૪૩	૧॥	૬૪॥	૫૩	૧॥	૭૯॥	૬૩	૧॥	૯૪॥
૪૪	૧॥	૬૬	૫૪	૧॥	૮૧	૬૪	૧॥	૯૬
૪૫	૧॥	૬૭॥	૫૫	૧॥	૮૨॥	૬૫	૧॥	૯૭॥
૪૬	૧॥	૬૯	૫૬	૧॥	૮૪	૬૬	૧॥	૯૯
૪૭	૧॥	૭૦॥	૫૭	૧॥	૮૫॥	૬૭	૧॥	૧૦૦॥
૪૮	૧॥	૭૨	૫૮	૧॥	૮૭	૬૮	૧॥	૧૦૨
૪૯	૧॥	૭૩॥	૫૯	૧॥	૮૮॥	૬૯	૧॥	૧૦૩॥
૫૦	૧॥	૭૫	૬૦	૧॥	૯૦	૭૦	૧॥	૧૦૫

સંપીને ચાલવું.

૭૧×	૧॥=	૧૦૬॥	૮૧×	૧॥=	૧૨૧॥	૯૧×	૧॥=	૧૩૬॥
૭૨	૧॥	૧૦૮	૮૨	૧॥	૧૨૩	૯૨	૧॥	૧૩૮
૭૩	૧॥	૧૦૯॥	૮૩	૧॥	૧૨૪॥	૯૩	૧॥	૧૩૯॥
૭૪	૧॥	૧૧૧	૮૪	૧॥	૧૨૬	૯૪	૧॥	૧૪૧
૭૫	૧॥	૧૧૨॥	૮૫	૧॥	૧૨૭॥	૯૫	૧॥	૧૪૨॥
૭૬	૧॥	૧૧૪	૮૬	૧॥	૧૨૯	૯૬	૧॥	૧૪૪
૭૭	૧॥	૧૧૫॥	૮૭	૧॥	૧૩૦॥	૯૭	૧॥	૧૪૫॥
૭૮	૧॥	૧૧૭	૮૮	૧॥	૧૩૨	૯૮	૧॥	૧૪૭
૭૯	૧॥	૧૧૮॥	૮૯	૧॥	૧૩૩॥	૯૯	૧॥	૧૪૮॥
૮૦	૧॥	૧૨૦	૯૦	૧॥	૧૩૫	૧૦૦	૧॥	૧૫૦

૧×	૨॥=	૨॥	૧૧×	૨॥=	૨૭॥	૨૧×	૨॥=	૫૨॥	૩૧×	૨॥=	૭૭॥
૨	૨॥	૫	૧૨	૨॥	૩૦	૨૨	૨॥	૫૫	૩૨	૨॥	૮૦
૩	૨॥	૭॥	૧૩	૨॥	૩૨॥	૨૩	૨॥	૫૭॥	૩૩	૨॥	૮૨॥
૪	૨॥	૧૦	૧૪	૨॥	૩૫	૨૪	૨॥	૬૦	૩૪	૨॥	૮૫
૫	૨॥	૧૨॥	૧૫	૨॥	૩૭॥	૨૫	૨॥	૬૨॥	૩૫	૨॥	૮૭॥
૬	૨॥	૧૫	૧૬	૨॥	૪૦	૨૬	૨॥	૬૫	૩૬	૨॥	૯૦
૭	૨॥	૧૭॥	૧૭	૨॥	૪૨॥	૨૭	૨॥	૬૭॥	૩૭	૨॥	૯૨॥
૮	૨॥	૨૦	૧૮	૨॥	૪૫	૨૮	૨॥	૭૦	૩૮	૨॥	૯૫
૯	૨॥	૨૨॥	૧૯	૨॥	૪૭॥	૨૯	૨॥	૭૨॥	૩૯	૨॥	૯૭॥
૧૦	૨॥	૨૫	૨૦	૨॥	૫૦	૩૦	૨॥	૭૫	૪૦	૨॥	૧૦૦

ધન અને જુવાનીનો ગર્વ કરવો નહિ.

૪૧×	૨॥=	૧૦૨॥	૫૧×	૨॥=	૧૨૭॥	૬૧×	૨॥=	૧૫૨॥
૪૨	૨॥	૧૦૫	૫૨	૨॥	૧૩૦	૬૨	૨॥	૧૫૫
૪૩	૨॥	૧૦૭॥	૫૩	૨॥	૧૩૨॥	૬૩	૨॥	૧૫૭॥
૪૪	૨॥	૧૧૦	૫૪	૨॥	૧૩૫	૬૪	૨॥	૧૬૦
૪૫	૨॥	૧૧૨॥	૫૫	૨॥	૧૩૭॥	૬૫	૨॥	૧૬૨॥
૪૬	૨॥	૧૧૫	૫૬	૨॥	૧૪૦	૬૬	૨॥	૧૬૫
૪૭	૨॥	૧૧૭॥	૫૭	૨॥	૧૪૨॥	૬૭	૨॥	૧૬૭॥
૪૮	૨॥	૧૨૦	૫૮	૨॥	૧૪૫	૬૮	૨॥	૧૭૦
૪૯	૨॥	૧૨૨॥	૫૯	૨॥	૧૪૭॥	૬૯	૨॥	૧૭૨॥
૫૦	૨॥	૧૨૫	૬૦	૨॥	૧૫૦	૭૦	૨॥	૧૭૫

બેની વાતમાં વચ્ચે બોલવું નહિ.

૭૧×	૨॥=	૧૭૭॥	૮૧×	૨॥=	૨૦૨॥	૯૧×	૨॥=	૨૨૭॥
૭૨	૨॥	૧૮૦	૮૨	૨॥	૨૦૫	૯૨	૨॥	૨૩૦
૭૩	૨॥	૧૮૨॥	૮૩	૨॥	૨૦૭॥	૯૩	૨॥	૨૩૨॥
૭૪	૨॥	૧૮૫	૮૪	૨॥	૨૧૦	૯૪	૨॥	૨૩૫
૭૫	૨॥	૧૮૭॥	૮૫	૨॥	૨૧૨॥	૯૫	૨॥	૨૩૭॥
૭૬	૨॥	૧૯૦	૮૬	૨॥	૨૧૫	૯૬	૨॥	૨૪૦
૭૭	૨॥	૧૯૨॥	૮૭	૨॥	૨૧૭॥	૯૭	૨॥	૨૪૨॥
૭૮	૨॥	૧૯૫	૮૮	૨॥	૨૨૦	૯૮	૨॥	૨૪૫
૭૯	૨॥	૧૯૭॥	૮૯	૨॥	૨૨૨॥	૯૯	૨॥	૨૪૭॥
૮૦	૨॥	૨૦૦	૯૦	૨॥	૨૨૫	૧૦૦	૨॥	૨૫૦

૧×૧॥= ૧॥	૧૦૦×૧॥= ૧૫૦	૧×૨॥= ૨॥	૧૦૦×૨॥= ૨૫૦
૩ ૧॥ ૩	૨૦૦ ૧॥ ૩૦૦	૨ ૨॥ ૫	૨૦૦ ૨॥ ૫૦૦
૩ ૧॥ ૪॥	૩૦૦ ૧॥ ૪૫૦	૩ ૨॥ ૭॥	૩૦૦ ૨॥ ૭૫૦
૪ ૧॥ ૬	૪૦૦ ૧॥ ૬૦૦	૪ ૨॥ ૧૦	૪૦૦ ૨॥ ૧૦૦૦
૫ ૧॥ ૭॥	૫૦૦ ૧॥ ૭૫૦	૫ ૨॥ ૧૨॥	૫૦૦ ૨॥ ૧૨૫૦
૬ ૧॥ ૯	૬૦૦ ૧॥ ૯૦૦	૬ ૨॥ ૧૫	૬૦૦ ૨॥ ૧૫૦૦
૭ ૧॥ ૧૦॥	૭૦૦ ૧॥ ૧૦૫૦	૭ ૨॥ ૧૭॥	૭૦૦ ૨॥ ૧૭૫૦
૮ ૧॥ ૧૨	૮૦૦ ૧॥ ૧૨૦૦	૮ ૨॥ ૨૦	૮૦૦ ૨॥ ૨૦૦૦
૯ ૧॥ ૧૩॥	૯૦૦ ૧॥ ૧૩૫૦	૯ ૨॥ ૨૨॥	૯૦૦ ૨॥ ૨૨૫૦
૧૦ ૧॥ ૧૫	૧૦૦૦ ૧॥ ૧૫૦૦	૧૦ ૨॥ ૨૫	૧૦૦૦ ૨॥ ૨૫૦૦

ચોકડીની પલાખી તથા પાવાની ગ્યારની પલાખી.

૧×૪= ૪	૪× ૦। = ૧	૧૧×૪=૪૪	૪૪× ૦।= ૧૧
૨ ૪ ૮	૮ ૦। ૨	૧૨ ૪ ૪૮	૪૮ ૦। ૧૨
૩ ૪ ૧૨	૧૨ ૦। ૩	૧૩ ૪ ૫૨	૫૨ ૦। ૧૩
૪ ૪ ૧૬	૧૬ ૦। ૪	૧૪ ૪ ૫૬	૫૬ ૦। ૧૪
૫ ૪ ૨૦	૨૦ ૦। ૫	૧૫ ૪ ૬૦	૬૦ ૦। ૧૫
૬ ૪ ૨૪	૨૪ ૦। ૬	૧૬ ૪ ૬૪	૬૪ ૦। ૧૬
૭ ૪ ૨૮	૨૮ ૦। ૭	૧૭ ૪ ૬૮	૬૮ ૦। ૧૭
૮ ૪ ૩૨	૩૨ ૦। ૮	૧૮ ૪ ૭૨	૭૨ ૦। ૧૮
૯ ૪ ૩૬	૩૬ ૦। ૯	૧૯ ૪ ૭૬	૭૬ ૦। ૧૯
૧૦ ૪ ૪૦	૪૦ ૦। ૧૦	૨૦ ૪ ૮૦	૮૦ ૦। ૨૦

[illegible] ગણિત.

૨૧×૪= ૮૪	૮૪× ૦। ૨૧	૩×૮ =૨૪	૬× ૧૦ =૬૦
૨૨ ૪ ૮૮	૮૮ ૦। ૨૨	૪×૬ =૨૪	૧૦× ૬ =૬૦
૨૩ ૪ ૯૨	૯૨ ૦। ૨૩	૬×૪ =૨૪	૧૨× ૫ =૬૦
૨૪ ૪ ૯૬	૯૬ ૦। ૨૪	૮×૩ =૨૪	૧૫× ૪ =૬૦
૨૫ ૪ ૧૦૦	૧૦૦ ૦। ૨૫	૧૨×૨ =૨૪	૨૦× ૩ =૬૦
		૨૪×૧ =૨૪	૩૦× ૨ =૬૦
		૩૨×૦॥।=૨૪	૪૦× ૧॥ =૬૦
		૪૮×૦॥=૨૪	૪૮× ૧। =૬૦
		૯૬×૦। =૨૪	૨૪× ૨॥ =૬૦
		[illegible]×૧॥ =૨૪	૮૦× ૦॥। =૬૦

સૂચના-પલાખાંનો [illegible] પાકો કરાવવા તેમજ [illegible] અરસપરસ સંબંધ જણાવવા ૨૪ કેટલી રીતે થાય તેવા પ્રશ્નો પૂછવા જોઈએ કે

૧×૦ા=૦ા	૧૧×૦ા=૨ાા	૨૧×૦ા=૫ા	૩૧×૦ા=૭ાાા
૨ ૦ા ૦ાા	૧૨ ૦ા ૩	૨૨ ૦ા ૫ાા	૩૨ ૦ા ૮
૩ ૦ા ૦ાાા	૧૩ ૦ા ૩ા	૨૩ ૦ા ૫ાાા	૩૨ ૦ા ૮ા
૪ ૦ા ૧	૧૪ ૦ા ૩ાા	૨૪ ૦ા ૬	૩૪ ૦ા ૮ાા
૫ ૦ા ૧ા	૧૫ ૦ા ૩ાા	૨૫ ૦ા ૬ા	૩૫ ૦ા ૮ાાા
૬ ૦ા ૧ાા	૧૬ ૦ા ૪	૨૬ ૦ા ૬ાા	૩૬ ૦ા ૯
૭ ૦ા ૧ાાા	૧૭ ૦ા ૪ા	૨૭ ૦ા ૬ાાા	૩૭ ૦ા ૯ા
૮ ૦ા ૨	૧૮ ૦ા ૪ાા	૨૮ ૦ા ૭	૩૮ ૦ા ૯ાા
૯ ૦ા ૨ા	૧૯ ૦ા ૪ાાા	૨૯ ૦ા ૭ા	૩૯ ૦ા ૯ાાા
૧૦ ૦ા ૨ાા	૨૦ ૦ા ૫	૩૦ ૦ા ૭ાા	૪૦ ૦ા ૧૦

પારકી આશા સદા નિરાશા.

૪૧×૦ા=૧૦ા	૫૧×૦ા=૧૨ાાા	૬૧×૦ા=૧૫ા	૭૧×૦ા=૧૭ાાા
૪૨ ૦ા ૧૦ાા	૫૨ ૦ા ૧૩	૬૨ ૦ા ૧૫ાા	૭૨ ૦ા ૧૮
૪૩ ૦ા ૧૦ાાા	૫૩ ૦ા ૧૩ા	૬૩ ૦ા ૧૫ાાા	૭૩ ૦ા ૧૮ા
૪૪ ૦ા ૧૧	૫૪ ૦ા ૧૩ાા	૬૪ ૦ા ૧૬	૭૪ ૦ા ૧૮ાા
૪૫ ૦ા ૧૧ા	૫૫ ૦ા ૧૩ાાા	૬૫ [redacted]	૭૫ ૦ા ૧૮ાાા
૪૬ ૦ા ૧૧ાા	૫૬ ૦ા ૧૪	૬૬ ૦ા ૧૬ાા	૭૬ ૦ા ૧૯
૪૭ ૦ા ૧૧ાાા	૫૭ ૦ા ૧૪ા	૬૭ ૦ા ૧૬ાાા	૭૭ ૦ા ૧૯ા
૪૮ ૦ા ૧૨	૫૮ ૦ા ૧૪ાા	૬૮ ૦ા ૧૭	૭૮ ૦ા ૧૯ાા
૪૯ ૦ા ૧૨ા	૫૯ ૦ા ૧૪ાાા	૬૯ ૦ા ૧૭ા	૭૯ ૦ા ૧૯ાાા
૫૦ ૦ા ૧૨ાા	૬૦ ૦ા ૧૫	૭૦ ૦ા ૧૭ાા	૮૦ ૦ા ૨૦

આપ સમાન બળ નહિ.

૮૧ × ૦ા = ૨૦ા	૯૧ × ૦ા = ૨૨ાાા	૧૦૦ × ૦ા = ૨૫
૮૨ ૦ા ૨૦ાા	૯૨ ૦ા ૨૩	૨૦૦ ૦ા ૫૦
૮૩ ૦ા ૨૦ાાા	૯૩ ૦ા ૨૩ા	૩૦૦ ૦ા ૭૫
૮૪ ૦ા ૨૧	૯૪ ૦ા ૨૩ાા	૪૦૦ ૦ા ૧૦૦
૮૫ ૦ા ૨૧ા	૯૫ ૦ા ૨૩ાાા	૫૦૦ ૦ા ૧૨૫
૮૬ ૦ા ૨૧ાા	૯૬ ૦ા ૨૪	૬૦૦ ૦ા ૧૫૦
૮૭ ૦ા ૨૧ાાા	૯૭ ૦ા ૨૪ા	૭૦૦ ૦ા ૧૭૫
૮૮ ૦ા ૨૨	૯૮ ૦ા ૨૪ાા	૮૦૦ ૦ા ૨૦૦
૮૮ ૦ા ૨૨ા	૯૯ ૦ા ૨૪ાાા	૯૦૦ ૦ા ૨૨૫
૯૯ ૯ા ૨૨ાા	૧૦૦ ૦ા ૨૫	૧૦૦૦ ૦ા ૨૫૦

 અર્ધા તથા પાયા સામ સામા બોલવા માટે.

૧×૦॥=૦॥	૨×૦।=૦॥	૧૧×૦॥=૫॥	૨૨×૦।=૫॥
૨ ૦॥ ૧	૪ ૦। ૧	૧૨ ૦॥ ૬	૨૪ ૦। ૬
૩ ૦॥ ૧॥	૬ ૦। ૧॥	૧૩ ૦॥ ૬॥	૨૬ ૦। ૬॥
૪ ૦॥ ૨	૮ ૦। ૨	૧૪ ૦॥ ૭	૨૮ ૦। ૭
૫ ૦॥ ૨॥	૧૦ ૦। ૨॥	૧૫ ૦॥ ૭॥	૩૦ ૦। ૭॥
૬ ૦॥ ૩	૧૨ ૦। ૩	૧૬ ૦॥ ૮	૩૨ ૦। ૮
૭ ૦॥ ૩॥	૧૪ ૦। ૩॥	૧૭ ૦॥ ૮॥	૩૪ ૦। ૮॥
૮ ૦॥ ૪	૧૬ ૦। ૪	૧૮ ૦॥ ૯	૩૬ ૦। ૯
૯ ૦॥ ૪॥	૧૮ ૦। ૪॥	૧૯ ૦॥ ૯॥	૩૮ ૦। ૯॥
૧૦ ૦॥ ૫	૨૦ ૦। ૫	૨૦ ૦॥ ૧૦	૪૦ ૦। ૧૦

અતિ લોભ તે પાપનું મુળ

૨૧×૦॥=૧૦॥	૪૨×૦।=૧૦॥	૩૧×૦॥=૧૫॥	૬૨×૦।=૧૫॥
૨૨ ૦॥ ૧૧	૪૪ ૦। ૧૧	૩૨ ૦॥ ૧૬	૬૪ ૦। ૧૬
૨૩ ૦॥ ૧૧॥	૪૬ ૦। ૧૧॥	૩૩ ૦॥ ૧૬॥	૬૬ ૦। ૧૬॥
૨૪ ૦॥ ૧૨	૪૮ ૦। ૧૨	૩૪ ૦॥ ૧૭	૬૮ ૦। ૧૭
૨૫ ૦॥ ૧૨॥	૫૦ ૦। ૧૨॥	૩૫ ૦॥ ૧૭॥	૭૦ ૦। ૧૭॥
૨૬ ૦॥ ૧૩	૫૨ ૦। ૧૩	૩૬ ૦॥ ૧૮	૭૨ ૦। ૧૮
૨૭ ૦॥ ૧૩॥	૫૪ ૦। ૧૩॥	૩૭ ૦॥ ૧૮॥	૭૪ ૦। ૧૮॥
૨૮ ૦॥ ૧૪	૫૬ ૦। ૧૪	૩૮ ૦॥ ૧૯	૭૬ ૦। ૧૯
૨૯ ૦॥ ૧૪॥	૫૮ ૦। ૧૪॥	૩૯ ૦॥ ૧૯॥	૭૮ ૦। ૧૯॥
૩૦ ૦॥ ૧૫	૬૦ ૦। ૧૫	૪૦ ૦॥ ૨૦	૮૦ ૦। ૨૦

સંપ ત્યાં જંપ.

૪૧×૦॥=૨૦॥	૮૨×૦।=૨૦॥	૧૦૦×૦॥= ૫૦	૨૦૦×૦।= ૫૦
૪૨ ૦॥ ૨૧	૮૪ ૦। ૨૧	૨૦૦ ૦॥ ૧૦૦	૪૦૦ ૦। ૧૦૦
૪૩ ૦॥ ૨૧॥	૮૬ ૦। ૨૧॥	૩૦૦ ૦॥ ૧૫૦	૬૦૦ ૦। ૧૫૦
૪૪ ૦॥ ૨૨	૮૮ ૦। ૨૨	૪૦૦ ૦॥ ૨૦૦	૮૦૦ ૦। ૨૦૦
૪૫ ૦॥ ૨૨॥	૯૦ ૦। ૨૨॥	૫૦૦ ૦॥ ૨૫૦	૧૦૦૦ ૦। ૨૫૦
૪૬ ૦॥ ૨૩	૯૨ ૦। ૨૩		
૪૭ ૦॥ ૨૩॥	૯૪ ૦। ૨૩॥		
૪૮ ૦॥ ૨૪	૯૬ ૦। ૨૪		
૪૯ ૦॥ ૨૪॥	૯૮ ૦। ૨૪॥		
૫૦ ૦॥ ૨૫	૧૦૦ ૦। ૨૫		

આ મુજબ બોલાવવાથી છોકરાને આંક બોલવામાં રસ પડશે, એટલુંજ નહિ પણ તેમને આંકનો સબંધ પણ બરાબર સમજાશે.

*ચલણી નાણાંની ધાત.

૧॥ પાઈ = ૧ અધેલો.
૨ અધેલા = ૧ પૈસો.
૨ પૈસા = ૧ ઢબુ.
૨ ઢબુ = ૧ આનો.
૮ અધેલા = ૧ આનો.
૨ આના = ૧ બે આની
૪ આના = ૧ પાવલી
૮ આના = ૧ અડધો
૧૬ આના = ૧ રૂપીઓ.

---

૧ આનાની ૧૨ પાઇ.
૦॥। આનાની ૯ પાઈ.
૦॥ આનાની ૬ પાઈ.
૦। આનાની ૩ પાઈ.

---

૪ આનાનો રૂ. ૦।
૮ આનાનો રૂ. ૦॥
૧૨ આનાનો રૂ. ૦॥।
૧૬ આનાનો રૂ. ૧

---

૧ રૂપીઆના ૧૬ આના
૦॥। રૂપીઆના ૧૨ આના
૦॥ રૂપીઆના ૮ આના
૦। રૂપીઆના ૪ આના

---

૧ રૂપીઆના ૬૪ પૈસા
૦॥। રૂપીઆના ૪૮ પૈસા
૦॥ રૂપીઆના ૩૨ પૈસા
૦। રૂપીઆના ૧૬ પૈસા
૦)= રૂપીઆના ૮ પૈસા
૦)- રૂપીઆના ૪ પૈસા

---

૧ પૈસાનો રૂ. ૦)૦।
૨ પૈસાનો રૂ. ૦)૦॥
૩ પૈસાનો રૂ. ૦)૦॥।
૪ પૈસાનો રૂ. ૦)-
૫ પૈસાનો રૂ. ૦)-।
૬ પૈસાનો રૂ. ૦)-॥
૭ પૈસાના રૂ. ૦)-॥।
૮ પૈસાના રૂ. ૦)=
૧૨ પૈસાના રૂ. ૦)≡
૧૬ પૈસાનો રૂ. ૦।
૨૦ પૈસાના રૂ. ૦।-
૨૪ પૈસાના રૂ. ૦।=

---

* આ ધાત શીખવતી વખતે વર્ગમાંના એક છોકરાને નાણાવટી બનાવી બીજા છોકરાઓ સાથે નાણાંની આપ લે કરાવવી.

૨૮ પૈસાના રૂ. ૦।≡
૩૨ પૈસાના રૂ. ૦॥
૪૮ પૈસાનો રૂ. ૦॥।
૬૪ પૈસાનો રૂ. ૧

---

૧૬ આનાનો ૧ રૂપીઓ
૩૨ આનાના ૨ રૂપીઆ
૪૮ આનાના ૩ રૂપીઆ
૬૪ આનાના ૪ રૂપીઆ
૮૦ આનાના ૫ રૂપીઆ
૯૬ આનાના ૬ રૂપીઆ
૧૧૨ આનાના ૭ રૂપીઆ
૧૨૮ આનાના ૮ રૂપીઆ
૧૪૪ આનાના ૯ રૂપીઆ
૧૬૦ આનાના ૧૦ રૂપીઆ

૧૬×૧ ના આંક ઉપરથી આ ધાત શીખવવી.

એકાથી દાનનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૨.

૧) નેવુંનો કોઠો બોલો.
૨) આઠુનો કોઠો અવળો બોલી જાઓ.
૩) ૯ વાર સાત લખોટા લઈએ તો કેટલા થાય ?
૪) ૮×૫=; ૭×૭=; ૩×૯=; ૮×૯=; ૭×૬= કેટલા ?
૫) ૧૧૭, ૧૩૯, ૧૦૭, ૬૩, ૧૩૭, ૧૫૪, ૭૯ અને ૧૭૯ માં શતક, દશક, અને એકમ કેટલા ?
૬) ૨૪ રૂપીઆમાંથી ત્રણ ત્રણ, ચાર ચાર, છ છ અને આઠ આઠ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવે ?
૭) એક શતક ને એક એકમ; બે દશક ને નવ એકમ; એક શતક, સાત દશક ને ત્રણ એકમના એકમ કેટલા?
૮) ૧૭૩, ૩૭, ૪૯, ૧૪૯, ૭૯, ૮૯, ૯૫, ૧૦૫ અને ૧૯૫ માં દશક કેટલા છે તે કહો.
૯) ૬૩ માં સાત કેટલીવાર અને ૯ કેટલીવાર ?

૧૦) ૩૨ રૂપીઆમાંથી ચાર ચાર રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપીઓ આવે? અને આઠ આઠ રૂપીઆવાળી કેટલી આવે?

૧૧) રોજના ૮ ગાઉ ચાલું તો ૭ દિવસમાં કેટલા ગાઉ ચાલું?

૧૨) હું રોજ ત્રણ લીટી લખું તો ૨૪ લીટી લખવાને કેટલા દિવસ લાગશે? ૬ દિવસમાં કેટલી લીટી લખીશ?

૧૩) ૪૫+૫; ૫૬+૮; ૪૯+૭, ૬૪+૮; ૪૨+૬ કેટલા?

૧૪) ૬૦–૧૦; ૪૮–૮; ૪૨–૭; ૫૪–૯; ૩૫–૫ કેટલા?

૧૫) નવું, સાતું, છક અને ચોકના કોઠાના જવાબ લખો.

૧૬) ૯૦ માંથી ૯ જાય તો ૮૧, ૮૧ માંથી ૯ જાય તો ૭૨ એમ કંઈ નહિ રહે ત્યાં સુધી બોલો.

૧૭) ૬ માણસના પગ વધારે કે ચાર ગાયના?

૧૮) ૧ પેનશીલના ૪ પૈસા તો ૯ પેનશીલનું શું?

૧૯) ૨૭ પૈસામાંથી ૩ પૈસાવાળી કેટલી ચોપડી આવશે?

૨૦) ૧૮માં ૨, ૩૬માં ૯, ૨૭માં ૩, ૨૪માં ૬ કેટલીવારછે?

૨૧) ત્રણ આંકડાની નાનામાં નાની સંખ્યા કહો.

પરચુરણ પ્રશ્નો. મનોયત્ન ૩.

૧) ૭ માણસના હાથ કેટલા? પગ કેટલા? નાક કેટલા?

૨) ૪ ગાયના આંચળ કેટલાં? શીંગડાં કેટલાં?

૩) ૭ અઠવાડીઆંના દિવસ કેટલા?

૪) પૈસાના ૪ શેર વેગણ મળે તો ૮ પૈસાના કેટલા?

૫) એક ભિખારીને ૭ પાઈ આપતાં ૯ ભિખારીને આપવાને કેટલી પાઇઓ જોઇએ.

૬) એક માણસનો ૯ રૂપીઆ ખરચ થાય તો ૬ માણસનો ખરચ કેટલો થાય?

૭) લખોટાયંત્રની એક હારમાં ૧૦ લખોટા છે તો ૮ હારના કેટલા થશે ?

૮) આઠું; પાંચું; નવું; અને દાન અવળા લખો.

૯) ત્રણ વાર આઠ કેરી લઉં તો કેટલી કેરી થાય ?

૧૦) ૧૦માં ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ ઉમેરીએ તો અનુક્રમે કેટલા થાય ?

૧૧) એક ઘરમાં ૫ મરદ, ૩ બાયડી અને ૭ છોકરાં છે ત્યારે તે ઘરમાં કેટલાં માણુસ હશે ?

૧૨) ૩+૫+૭+૪+૧ કેટલા ?

૧૩) ૫ ને પાંચ દસ, દસ ને પાંચ પંદર, એમ પચાસ સુધી પાંચ પાંચ ઉમેરો.

૧૪) ૨૧ છોકરા હાજર છે, ૯ ગેરહાજર છે ત્યારે કુલ કેટલા છોકરા હશે ?

૧૫) ૪૯માંથી ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮અને ૯ બાદ કરીએ તો અનુક્રમે કેટલા રહે ?

૧૬) ૧૦૦ કોડીમાંથી ત્રણ ત્રણ લેતા જાઓ અને બાકી કેટલી રહે તે કહેતા જાઓ.

૧૭) ૭૦ માંથી સાત સાત લેતા જાઓ અને બાકી રહે તે કહેતા જાઓ.

૧૮) ૧૫ છોકરામાંથી ૭ છોકરા રજા લઈ ગયા તો કેટલા રહ્યા?

૧૯) ૧૫ પેનો છે બીજી કેટલી મળે તો ૨૪ થાય.

૨૦) ૯૯ રૂપીઆ હતા તેમાંથી ૨૫ રૂપીઆ ખરચ્યા તો કેટલા બાકી રહ્યા ?

૨૧) ૭૫ કેરી હતી તેમાંથી ૮ બગડી ગઈ, સારી કેટલી રહી?

૨૨) ૪૫ કોડી છે બીજી કેટલી મળે તો ૫૪ થાય?

૨૩) મારી પાસે કોડી તથા ચિચોડા મળી ૬૩ છે, કોડી ૫૬ છે તો ચિચોડા કેટલા હશે?

૨૪) ૪૨માંથી ૬ જાય તો કેટલા રહે? ૪૨માંથી ૩૬ જાય તો કેટલા રહે?

૨૫) બે આંકડાની મોટામાં મોટી સંખ્યામાંથી બે આંકડાની નાનામાં નાની સંખ્યા બાદ કરો.

૨૬) ૭૨ શબ્દ લખવાના હતા તેમાં ૬૪ લખ્યા તો બાકી તો બાકી કેટલા રહ્યા?

૨૭) એક ટોપલામાં ૨૪ કેરી છે, બીજામાં ૩૨ છે ત્યારે બીજા ટોપલામાં કેટલી વધારે છે?

૨૮) મારી પાસે ૩૨ કોડી છે, મગન પાસે ૮૭ છે, ત્યારે મગન કરતાં મારી પાસે કેટલી ઓછી હશે?

૨૯) મારી પાસે ૧૩ પેનો છે, મારા ભાઈ પાસે ૯ છે હું કેટલી પેનો મારા ભાઈને આપું તો બંને પાસે સરખી થાય?

૩૦) ૬ પૈસાનો પહેલા ધોરણનો મુખગણિત શિક્ષક મળે છે, મારી પાસે ૪૮ પૈસા છે તો કેટલા મુખગણિત શિક્ષક આવશે?

૩૧) ૪૫ પતાસાં છે, જો દરેક છોકરાને પાંચ પાંચ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય?

૩૨) ૪ જમરૂખનું વજન ૧ શેર થાય છે ત્યારે ૩૨ જમરૂખનું વજન કેટલું થશે?

૩૩) દરેક છોકરાને ૭ પૈસા આપતાં ૪૯ પૈસા વપરાયા ત્યારે છોકરા કેટલા હશે?

૩૪) પાટલી ૭ છે ને છોકરા ૨૮ છે ત્યારે દરેક પાટલી પર કેટલા છોકરાએ બેસવું?

૩૫) એક બ્રાહ્મણ ૩ લાડુ ખાય છે, મારી પાસે ૨૭ લાડુ છે તો કેટલા બ્રાહ્મણને પહોંચશે?

૩૬) મારા બાપાએ ૩૫ કાગળ અમને સાત ભાઇ વચ્ચે આપ્યા ત્યારે દરેકે કેટલા કાગળ લેવા?

૩૭) ૭૨માં ૮ કેટલીવાર છે? ૮ એ ૭૨માં કેટલીવાર છે?

૩૮) એક પેનશીલના ૪ પૈસા બેસે છે તો ૩૭ પૈસામાંથી કેટલી આવશે અને શું વધશે?

૩૯) ૬૪ પૈસામાંથી દરેક છોકરાને ૯ પૈસા આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય અને શું વધે?

૪૦) હું ૫ પૈસા લઇ બજારમાં ગયો તેમાંથી ૩ પૈસાની પેન લીધી પછી મારા મામા મળ્યા તેમણે ૭ પૈસા આપ્યા ત્યારે મારી પાસે કેટલા પૈસા થયા?

૪૧) ૮૨માંથી ૫ બાદ કરીએ અને જે આવે તેમાં ૭ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૪૨) ૭ છોકરા નવા આવ્યા ને ૫ ઊઠી ગયા ત્યારે વર્ગમાં ૨૩ છોકરા થયા ત્યારે પહેલાં કેટલા હશે?

૪૩) મારી પાસે ૩૫ લખોટા છે તેમાં ૧૪ મારા ભાઇના ને ૭ મારી બેનના છે ત્યારે મારા લખોટા કેટલા હશે?

૪૪) કેટલા પંચા ૪૦? કેટલા ચોક ૪૦? કેટલા અઠ્ઠા ૪૦? કેટલા દાન ૪૦?

૪૫) એકાથી દાન સુધીમાં કયા કયા પલાખાંનો જવાબ ૨૪ આવે?

૪૬) ૩૨માં ૮ કેટલીવાર? ૩૨માં ૪ કેટલીવાર?

૪૭) ૨૪ પૈસામાંથી બબ્બે, ત્રણ ત્રણની, ચાર ચારની અને છ છની ઢગલી કરૂં તો કેટલી થાય?

૪૮) ૬૩ પૈસાની ૭ ઢગલી ને બદલે ૯ ઢગલી કરૂં તો દરેકમાં કેટલા ઓછા આવશે?

૪૯) કઇ સંખ્યામાંથી ૯ બાદ કરી ૫ ઉમેરીએ તો કંઇ રહે નહિ?

સમાપ્ત.